



**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

93. An licentia ingrediendi Monasteria Monialium debeat esse in scriptis,
etiam quoad forum conscientiae? Ex p. 3. tr. 2. res. 129.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

4. Ad primum argumentum contrariae sententiae respondetur, de illis Pontificiis responsionibus non constare authenticè. Ad secundum respondetur, non constare authenticè, legem poenalem extendendam esse quoad poenam in ea contentam ad casum non expressum, etiam si in illo eadem inveniatur ratio, imò oppositum est verum, & omnino tenendum. Ita docent Barbosa de potest. Episc. p. 3. alleg. 101. num. 82. Anton. c. fin. n. 58. de consuet. Castus lib. 1. de leg. poen. c. 7. doc. 3. Sanchez de matrim. tom. 2. lib. 10. disp. 4. n. 3. & alij communiter. Vnde etiam pro confirmanda nostra sententia, Cajetanum ver. excomm. in principio, & in c. 47. & glossam communiter receptam in Clem. 1. de consangu. & affin. pro quo etiam fecit Decret. in c. quicumque, de sent. excomm.

RESOL. XCI.

An ingredienti Monialium Monasteria cum licentia, si finito Ministerio multo spatio ibi morentur ob malum finem, non solum peccent mortaliter, sed etiam incurrant excommunicationem latam à Greg. XIII?

Et an in supra dicto motu proprio, & prohibitione Concilij Tridentini sess. 25. c. 5. de Regular. comprehendantur Reges, Reginae, & Cardinales?

Et an Religiosi habentes privilegium absolviendi à casibus Summo Pontifici reservatis possint absolvere ab hac excommunicatione?

Et an infantes nondum doli capaces possint in Monasteria Monialium admitti, nec sint inclusi in prohibitione Greg. XIII. & Concilij Tridentini?

Et notatur, quod Confessarius potest intrare clausuram Monialium, non solum quando Regula confiteri praecipit, sed etiam quoties infirma dixerit se indigere Sacramento Poenitentiae, vel Pralatus in aliquo casu electionis Abbatissae, seu Priorissae. Ex parte. 3. tr. 2. Refol. 67.

1. Affirmativè respondet Bonacina de clausura tom. 1. q. 4. punct. 4. num. 22. & novissimè Merolla in disp. Theolog. moral. tom. 1. disp. 1. diff. 7. n. 498. Et in ex quo fit ab hac excommunicatione non posse absolvi Religiosos habentes privilegium absolviendi à casibus Summo Pontifici reservatis, quia hic casus excipitur à Clem. VIII. in quodam Decreto. Nam in illo reperitur violatio clausurae. Hæc opinio est probabilis.

2. Sed ego contrariam sententiam non minus probabilem, & tutam in praxi existimo, & idè illam tenet Sanchez in summ. tom. 2. lib. 6. c. 16. n. 69. quia sic ingrediens non ingreditur absque licentia, contra quem Summus Pontifex excommunicationem tulit, & hanc sententiam tenet etiam Zerola in praxi ver. Moniales, ad 8. quæstionem. ubi asserit, non incurri censuras ex causa justa, & legitima licentia ingredientem, si cum Moniali intra Monasterium fornicetur.

3. Ad argumentum verò, quod pro affirmativa sententia adducit Merolla, nempe motum Gregorij XIII. non esse odiosum, sed favorabilem, respondeo, quod contrarium asserunt Doctores, & novissimè inter illos Hieronymus Rodriguez in compen. 99. Regul. refol. 26. n. 18. & idè non videtur extendendus. Vnde puto cum Suarez tom. 4. de Relig. lib. 1. c. 7. num. 5. Sanch. lib. 6. c. 16. n. 3. & c. 77. n. 5. & alijs, quod sub prædicto motu proprio Greg. XIII. & prohibitione Concilij Tridentini sess. 25. c. 5. de Reg. non comprehenduntur Reges, Reginae & Cardinales; licet contrarium asserat Merolla ubi supra diff. 3. n. 470. Constat enim poenalis non comprehendit personas supradictas tam insignes.

Tom. V.

4. Notandum est hic obiter primò, quod Confessarius potest intrare clausuram; non solum quando Regula confiteri praecipit, sed etiam quoties infirma dixerit se indigere Sacramento Poenitentiae, & ita ex Rodriguez notat Porrell. in dub. regal. ver. clausura Monialium, n. 9. & post illum Villalobos in summ. tom. 2. tr. 35. diff. 47. n. 4.

5. Nota etiam secundo cum ipso Villalobos diff. 46. n. 12. [que no es causa bastante el hazer la eleccion de Abadesa, ò Priora, para que el Obispo, ò Prelado entre en el Monasterio, que esto se puede hazer por la parte de afuera, recibiendo los votos à la craticula, conforme al Concilio Tridentino sess. 15. c. 7. de Reg. Mas estenderse esto hablando regularmente, porque, si se diessse caso en que las monjas estuviessem iniquitas, y huviesse sospecha de soborno, fuerza, ò otra causa justa por donde sentendiesse, que no se haria canonicamente la eleccion, si no entrassen alla à tomar los votos, se podria hazer, porque esta es causa necessaria, y tal podria ser el alboroto que fuesse necesario entrar feys, ò ocho frayles.] Ita ille, & ego.

6. Nota tertio contra Naldum in summ. ver. clausura, n. 3. Vgolinum de potest. Episc. c. 21. §. 3. n. 3. Comitolum lib. 6. q. 22. Falcum de visit. lib. 2. c. 18. n. 25. quod infantes nondum doli capaces, possunt in Monasteria Monialium admitti, nec esse inclusos sub prohibitione Greg. XIII. & Concilij Trident. ubi supra. Et ita tenet Ioan. de la Cruz de stat. Relig. lib. 1. c. 5. dub. 2. concl. 3. Granado in 1. 2. D. Thom. controu. 7. tr. 3. part. 1. disp. 6. sect. 5. Suarez de Relig. tom. 2. lib. 6. c. 16. n. 4. & alij, quos ad satietatem adducit, & sequitur Merolla ubi supra, quibus ego addo Hieronymum Rodriguez in compen. 99. Regul. refol. 26. n. 7.

RESOL. XCII.

An intrantes cum licentia Monasteria Monialium, si finito negotio ibi notabiliter commorentur, incidant in censuras? Ex parte 4. tract. 4. & Miscell. Refol. 90.

1. In partem affirmativam videtur inclinare Naldus in summ. ver. Moniales, n. 15. ubi ait: Monialium clausuram cum debita Superioris licentia ad inserviendum Monialibus in opere necessario ingressus, si ibidem opere jam expleto ad quod fuerat admittus, notabiliter commoretur, forte non videtur immunis ab excommunicatione violata clausurae. Ita ille.

2. Sed non reticeam adversus illum negativam sententiam docere Aloysium Bariolam in Aphor. litt. M. ver. Moniales, §. 8. ubi ita asserit: Monialium Monasteria intrantes cum licentia finito negotio, cujus causa sunt ingressi, si curiositate ducti aliò divertant, nec peccant, nec censuras contrahunt, licet oppositum sentire videatur Naldus. Ita Bariola loco citato.

RESOL. XCIII.

An licentia ingrediendi Monasteria Monialium debeat esse in scriptis etiam quoad forum conscientiae? Ex parte. 3. tr. 2. Ref. 129.

1. De hoc casu novissimè interrogatus fui à Gregorio Pollaccho, viro quidem docto, & amicissimo, qui Venetijs moratur. Prima opinio affirmat, & ita docet Suarez de Relig. t. 4. lib. 1. c. 10. n. 15. Sanchez in summ. t. 2. lib. 6. c. 16. n. 30. & alij unde asserunt esse peccatum mortale ingredi Monasteria Monialibus.

F 2

Monialium

Sup. hoc in
1.9. tr. 7. Ref.
109 §. 1. post
med. à ref.
Quod con-
firmatur, &
in §. Ad con-
firmatio-
nem.

Sup. hoc in
act. praxi-
ta, & lege
etiam §. ad
not. seq. ad
med. & in t.
7. tr. 1. Ref.
244 §. Fini-
tis & in Ref.
349 §. ult. ad
med.

Sup. hoc in
t. 7. tr. 1. Ref.
243. lege do-
ctrinam ejus
§. ult. & al-
terius Ref. &
§. ejusprimò
not. & §. ult.
annot. praxi-
terita.

Quoad hoc
sup. ex Ref.
84. lege §.
Nota deci-
mo, quavis
ibi sit pro
Collocatio-
ne cum Mo-
nialibus.

nialium, cum licentia Superioris oretenus concessa, & hoc ex Concilio Tridentino sess. 25. de Regul. cap. 5. ibi, *sine Episcopo, aut Superioris licentia in scriptis obtemperat.*

2. Verum non desunt DD. negativam sententiam tenentes, ut Homobonus de Bonis *tr. de censur. reservatis*, p. 2. cap. 5. & Petrus Belluchius in *praxi Theol. mor. par. 2. q. 9. n. 162.* ubi sic ait. Licet licentia ad ingrediendum septa Monasterij per decretum Concilij Trident. in scriptis obtemperat requiratur, hoc quoad forum exterius intelligitur; nam in interiori animae foro, in quo veritas attenditur, sufficit ut consensus iure naturali requisitus interveniat. Ita ille, qui citat Innocentium. Abbatem, & Felinum.

3. Notandum est tamen, quod etiam stando in prima opinione licentia in scriptis non requiritur semper in casibus ordinariis, puta quoad Medicos, Chirurgos, carpentarios, camentarios, & alios similes operarios, quorum opera passim indigent Moniales, sed pro his licet Abbatibus dare licentiam, ex prescripta interpretativa voluntate Superioris, vel ad maiorem cautelam Superior hanc generalem facultatem potest in scriptis committere Abbatibus, vel Monialium Confessariis pro similibus casibus. Et ita ex multis docet Hieronymus Rodriquez in *compend. q. 9. Regul. resol. 26. n. 8.* & Villalobos in *summ. tom. 2. tr. 35. diff. 46. n. 4.* & nota etiam contra Grassium in *dec. par. 1. lib. 4. c. 23. n. 6.* & alios, quod licentia data ad concedendam facultatem ingrediendi Monasteria non debet necessario esse in scriptis, sed sufficit, ut sit oretenus concessa; nam Concilium loquitur de licentia ingrediendi tantum, non autem de licentia ad concedendam facultatem ingrediendi.

RESOL. XCIV.

An cessante excommunicatione Papali cesset etiam Episcopalis? Ex part. 5. tr. 9. Resol. 70.

§. 1. **N**egativè videtur respondendum per ea, quæ adducit Grassius *decis. aur. par. 1. lib. 1. cap. 13. n. 62.* ubi sic ait: Annottandum est quod si Summus Pontifex super aliquo incidenti excommunicationem ferat, & super eodem Episcopus alia excommunicationem subsequatur; si Summus Pontifex suam excommunicationem abstulerit, legitima causa superveniente, non censetur de iure Episcopalis excommunicatio sublata, quia quando sunt duo impedimenta, uno sublato alterum non tollitur, arg. c. ex tuarum, de auct. & us. pall. l. si domus ff. de servit. urb. prad. unde non poterit de iure quilibet Sacerdos proprius absolvere. Ita Grassius. Et post illum docet etiam Aloysius Barriola in *Aphorism. litera E. ver. excommunicatio*, §. 13. Sed ibi observant contrarium in praxi servari, ut etiam observat Ragucius in *Lucerna Parochorum, tit. de Absolutione, quest. 133. n. 2.* & ideo Naldus in *summa verb. Episcopus*, n. 8. sic ait. Episcopali censura concurrente cum Papali, id est, quod idem peccatum censura subdatur per Papam & Episcopum, tunc si Papalis tollitur, usu communi interpretari dicitur, ut etiam Episcopalis reservatio sublata censetur. Ita ille, & ego.

RESOL. XCV.

An Episcopi possint excommunicare Inquisitores, & contra Inquisitores Episcopos? Ex part. 5. tract. 9. Resol. 51.

Sup. hoc inf. §. 1. **C**asus est practicabilis, & accedit in hoc Regno annis non multis elapsis. Aliqui negat,

affirmant alij, ut observat Trimarch. de *Confess. fol. 114. v. 1. c. 1. disp. 8. sect. 3. n. 37.* Sed Megalius negativè sententia adheret in 3. lib. 1. c. 3. q. 2. n. 43. ubi sic ait. Nec Episcopi ab Inquisitoribus ligari censuris possunt, quatenus cum sit ipsis Inquisitoribus generaliter prohibitum mittere contra Episcopos procedant, c. Inquisitores, de haeret. in 6. Nec ipse Episcopus hanc jurisdictionem habet contra ipsos Inquisitores, cum sint Officiales Summi Pontificis, qui censuris ligari non possunt, ut in d. Extravag. cum Mattheu. Ita ille. Verum Dodec. Canteria in *q. Crimin. cap. 1. de haeret. n. 69.* testatur Inquisitorem Consequens excommunicasse Episcopum ejusdem civitatis.

RESOL. XCVI.

An contra incendiarios sit lata aliqua censura? Et an sufficiat, ut dicta denunciatio fiat Edicto generali, vel an ab Episcopo sint excommunicandi, & si postea denuncientur, tunc talis excommunicatio sit Papalis, servata?

Et difficultas adhuc superest, an Episcopi teneantur sub aliqua pena contra incendiarios excommunicationem ferre? Ex part. 9. tr. 8. & Milc. 3. Resol. 10.

§. 1. **Q**uicquid asserat Bonacina de censuris, tom. 3. disp. 2. quest. 3. punct. 4. n. 1. ego cum communi sententia Doctorum existimo, nullam esse in iure latam excommunicationem ipso facto contra incendiarios. Ita docent Eminentissimi Cardinales Cajetanus, & Toletus, ille in *Summa, cap. 22. hic lib. 1. cap. 35. num. 5.* cum Navarro in *Man. cap. 2. n. 74.* Suarez de *censur. disp. 2. sect. 2. n. 19.* Filiucio tom. 1. tr. 15. cap. 2. q. 5. num. 52. Avila de *censur. par. 2. cap. 7. disp. 1. dub. 9.* Gambartia de *censur. cap. 6. n. 4.* Emmanuel Sa verb. *Excomm. Papa refero. n. 7.* Sayrus de *censur. lib. 3. cap. 29. n. 8.* Megala tom. 4. lib. 4. c. 6. n. 7. Homobono de *consul. cas. consuet. vol. 1. par. 1. resp. 53.* Leone de *censur. collect. 4. verb. Incendiarj*, & ex Iuriconsultis hoc etiam observavit Barbatus in *Plat. rio Iuris, par. 1. tr. 22. n. 6.*

2. Dicendum est itaque, incendiarios nullam ipso facto excommunicationem incurere, sed esse quidem ab Episcopis excommunicandos: & si postea denuncientur, tunc talis excommunicatio erit Papæ reservata, ut patet ex cap. *Tua nos de sentent. excomm.* Et hic casus, ut bene observat Cominch de *Sacram. disp. 13. dub. 5. n. 37.* in quo aliqui potest ligare, & non solvere. Quod etiam notant omnes DD. superius citati, dicta vero denunciatio an sufficiat fieri edicto generali, discrepant Doctores: nam affirmat Suarez *ubi supra, num. 18.* Bonacina *n. 6.* & Filiucius *num. 54.* Sed negat Megala *num. 10.* Sayrus *num. 12.* Et hanc sententiam esse magis communem testatur nominatim contra Suarez, Patet Turrianus de *censur. lib. 3. disp. 30. dub. 2.* & Thesaurus in *Praxi de penis, par. 2. verb. Incendiarj cap. 1.* Itaque secundum sententiam horum Doctorum, ut excommunicatio contra incendiarios lata, sit Papæ reservata, non sufficit; latam esse per edictum generale, sed facienda est ab Episcopo expressis nominibus incendiariorum.

3. Verum difficultas est, an Episcopi teneantur sub aliqua pena contra incendiarios excommunicationem ferre? Et affirmativè respondeo, sub pena suspensionis per annum a pontificalibus, ut patet ex cap. *Personis mam. 23. q. 8.* Nec valet dicere, cum Patre Thesaurio in *Praxi de penis, par. 2. verb. Incendiarj cap. 2.* dictam suspensionem non esse usum receptam: nam nominatim contra ipsum insurgit Pater Leone de *censur. collect. 6. verb. Episcopus, n. 359.* cui adde Castrum Palatum tom. 6. disp.